

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Nela Černota
Téma:	Právo domorodých národů v Latinské Americe k půdě
Rozsah práce:	255 548 znaků (v souladu s článkem 43 Pravidel pro organizaci studia na PF UK rozsah vlastního textu diplomové práce včetně poznámek pod čarou je nejméně 108 000 znaků včetně mezer vlastního textu).
Datum odevzdání:	18.05.2020

Diplomantka si zvolila poměrně náročné téma diplomové práce, a to problematiku práva na vlastnictví domorodých národů ve vztahu k půdě. Téma je ke dnešnímu dni prozkoumané v omezeném rozsahu, zejména pokud se jedná o české právní zdroje. Proto se nepochybně jedná o přínosnou a aktuální práci.

Z českého abstraktu sice není zřejmé, jaký je cíl této diplomové práce, ale v Úvodu samotné práce nalezneme vysvětlení: „*The present work seeks to analyse this development of international law providing protection to indigenous peoples' land rights in Latin America from the 1980s until the present. It compares its cornerstone instruments and examines the case-law of the IACtHR addressing this issue*“ (s. 3). Velmi pozitivně hodnotím vymezení přesné časové osy s odkazem na studium speciálně judikatury Inter-amerického soudu pro lidská práva (IASLP). Upřesnění výzkumných otázek nalézáme v části věnované metodologii diplomové práce.

Diplomová práce se člení na úvod, tři kapitoly a závěr. Tato struktura obecně odpovídá cíli a obsahu práce. Autorka se v první kapitole práce logicky věnuje vysvětlení pojmu „domorodé národy“ (‘indigenous peoples’). Poukazuje na to, že přesná právní definice má svoje pro a proti. I když podkapitola 1.4. má název „Conclusions on a definition“, není zde úplně zřejmé, jaký je osobní názor autorky na problematiku.

Druhá kapitola je věnovaná rozboru mezinárodněprávních instrumentů, které upravují právo domorodých národů k půdě. Její první část je zaměřena na studium univerzálních pramenů práva. V druhé části druhé kapitoly se autorka zamýšlí nad regionálními instrumenty, a zejména nad dokumenty, jejichž autory jsou orgány, které spadají do Inter-amerického systému ochrany lidských

práv. V každé z těchto podkapitol autorka od začátku přehledně popisuje zdroje týkající se práva na půdu, a poté další relevantní zdroje. I když je podkapitola 2.1. obsahově zaměřená přímo na právo domorodých národů k půdě, její název „Instruments dealing specifically with indigenous peoples' rights“ je příliš obecný. Vhodné by bylo buď přidat odpovídající upřesnění nebo rozšířit obsah. Autorka na tuto část diplomové práce perfektně aplikuje metodu deskripce. Vynikající jsou také její shrnutí k jednotlivým pramenům práva. Komparace těchto pramenů slíbené v úvodu práce se však dočkáváme ve velmi omezeném rozsahu. K celkové přehlednosti druhé kapitoly by napomohlo, pokud by ji diplomantka doplnila o vlastní závěr, který by spočíval právě v komparativní analýze popsanych zdrojů.

Poslední třetí kapitola diplomové práce je zaměřená na rozbor judikatury IASLP, týkající se článku 21 Americké úmluvy o ochraně lidských práv. Dle výzkumu diplomantky vyplývá z judikatury tohoto soudu celá řada dalších práv odvíjejících se z vlastnického práva. Spadají sem rovněž práva domorodých národů na přírodní zdroje. Ve věci *Asociación Lhaka Honhat proti Argentině* tak IASLP shledal například porušení práva na vodu, na dostatečnou výživu, na zdravé životní prostředí a na právo se účastnit kulturního života. Autorka rozdělila třetí kapitolu na podkapitoly, které se zabývají rozbohem jednotlivých práv domorodých národů. I tuto kapitolu by opět mohla obohatit o kratší dílčí závěr. Velmi pozitivně hodnotím přehlednou a přínosnou tabulku s chronologickým rozbohem judikatury IASLP, která tvoří přílohu č. I. Může posloužit jako určité shrnutí pro čtenáře.

V závěru diplomové práce autorka poskytuje odpovědi na tři výzkumné otázky a tvrdí, že: „The legal framework of protection of indigenous peoples' land rights is gradually becoming more comprehensive, and the standards, which it encompasses, are continually being raised. Strong international human rights standards are, however, only the first – albeit essential – step. Now, it is time for their implementation.“ (s. 103) Poslední věta závěru by zněla přesvědčivěji, pokud by byla podložena dostatečným materiálem v rámci provedené analýzy. Autorka se v žádné části práce nevěnuje rozboru výkonu rozsudků IASLP, tedy není úplně jasné, zda se v případě porušení jedná o exces nebo o úmyslné odmítnutí se právem řídit. Nenajdeme zde ani charakteristiku prohlášení jednotlivých latinskoamerických států nebo zprávy nevládních organizací, které by prokázaly to, že existující právní úprava není postačující nebo není dodržovaná. Závěr o tom, že nyní je konečně třeba zapracovat na implementaci právních předpisů na ochranu práv domorodých národů k půdě, tak zní poněkud demagogicky. Mnohé z úmluv, jež zaručují právo zmíněných národů na vlastnictví k půdě jsou v platnosti už několik desetiletí. Rozbor relevantní právní praxe IASLP však může sloužit jako argument v dané debatě.

Celkově lze shrnout, že práce je napsána odborným právním jazykem. Je dobře čitelná a s ohledem na krátký rozsah jednotlivých částí se v ní dá snadno zorientovat. Počet znaků práce překračuje standardní požadavky na diplomovou práci více než dvakrát a blíží se k standardům práce rigorózní. Veškeré formální požadavky ke sktruktuře a obsahu jsou dodrženy. Seznam literatury odpovídá tomuto úrovní práce. Nehledě na zmíněné drobné nedostatky diplomové práce lze dospět k závěru, že se diplomantce podařilo dosáhnout cíle práce. Na ústní obhajobě se navrhuji zabývat následujícími oblastmi:

- Jak vypadá v současnosti situace s výkonem rozsudků IASLP, ve kterých shledal porušení práva domorodých národů v Latinské Americe k půdě?

- Mohl mít podle diplomantky nějaký vliv poměr počtu domorodých národů k celkovému počtu obyvatel v jednotlivých zemích Latinské Ameriky na přistoupení k odpovídajícím právním pramenům?

- I když tato oblast vychází za rámec studia dané diplomové práce, zajímalo by mě, zda diplomantka během zpracování diplomové práce studovala také judikaturu jiných mezinárodních soudů k tématu, zejména praxi Evropského soudu pro lidská práva (ESLP)? Pokud ano, v čem spatřuje shody a odlišnosti v přístupu ESLP a IASLP?

S ohledem na všechno výše uvedené doporučuji diplomovou práci k obhajobě. I přes vytčené nedostatky se podle mého názoru jedná o velmi kvalitní práci, která odůvodňuje hodnocení klasifikačním stupněm výborně.

V Praze dne 26. 05. 2020

JUDr. Mgr. Alla Tymofeyeva, Ph.D.

oponent diplomové práce